

УДК 339.7

Терещенко Г. М.

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу фінансових ринків НДФІ ДННУ "Академія фінансового управління", Київ, Україна, tganna@ukr.net

Капленко О. І.

головний економіст-фінансист, Міністерство фінансів України, Київ, Україна

Северіна Х. І.

аспірантка, провідний економіст відділу аспірантури і докторантури НДФІ ДННУ "Академія фінансового управління", Київ, Україна

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ РЕСУРСІВ
МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ**

Досліджено проблеми залучення ресурсів міжнародних фінансових організацій (МФО) на розвиток національної економіки. В умовах низької капіталізації української банківської системи, відсутності достатніх обсягів та завищеної вартості фінансового ресурсу єдиною альтернативою для вітчизняних підприємств є фінансування на міжнародних ринках капіталу, зокрема МФО. Дослідження результатів діяльності МФО в Україні демонструє, що їх кредитування є одним із найкращих та дешевих джерел фінансування інвестиційних проектів. Проаналізовано проблеми та перспективи співробітництва України з Міжнародним валютним фондом, Світовим банком, Європейським інвестиційним банком, Європейським банком реконструкції та розвитку тощо. Зроблено висновки, що у подальшій реалізації проектів із МФО мають бути враховані такі пріоритети, як наукова кооперація для забезпечення науково-технічного прогресу. Проекти, фінансовані МФО, слід орієнтувати на просування на європейські ринки українських технологій і наукоємних товарів, підвищення рівня комерціалізації вітчизняних технологій і виробництва в Україні на їх основі конкурентоспроможної високотехнологічної продукції для експорту тощо. Також доцільно спрямовувати кошти МФО в проекти, які сприяють розвитку експортних операцій та імпортозаміщення.

Ключові слова: фінансові ресурси, кредит, міжнародні фінансові організації, МВФ, Світовий банк, ЄІБ, ЄБРР.

Літ. 11.

Терещенко А. Н.

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, заведуюча відділом фінансових ринків НИФИ ГУНУ "Академія фінансового управління", Київ, Україна

Капленко О. І.

головний економіст-фінансист, Міністерство фінансів України, Київ, Україна

Северіна К. І.

аспірантка, ведучий економіст відділу аспірантури і докторантури НИФИ ГУНУ "Академія фінансового управління", Київ, Україна

**ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИВЛЕЧЕНИЯ РЕСУРСОВ
МЕЖДУНАРОДНЫХ ФИНАНСОВЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ**

Исследованы проблемы привлечения ресурсов международных финансовых организаций (МФО) на развитие национальной экономики. В условиях низкой капитализации украинской банковской системы, отсутствия достаточных объемов и слишком высокой стоимости финансового ресурса единственной альтернативой для отечественных предприятий является финансирование на международных рынках капитала, в частности МФО. Исследование результатов деятельности МФО в Украине показывает, что их кредитование является одним из лучших и самых дешевых источников финансирования инвестиционных проектов. Проанализиро-

© Терещенко Г. М., Капленко О. І., Северіна Х. І., 2017

ваны проблеми и перспективы сотрудничества Украины с Международным валютным фондом, Всемирным банком, Европейским инвестиционным банком, Европейским банком реконструкции и развития и др. Сделаны выводы, что в дальнейшей реализации проектов по МФО должны быть учтены такие приоритеты, как научная кооперация для обеспечения научно-технического прогресса. Проекты, финансируемые МФО, следует ориентировать на продвижение на европейские рынки украинских технологий и наукоемких товаров, повышение уровня коммерциализации отечественных технологий и производства в Украине на их основе конкурентоспособной высокотехнологичной продукции для экспорта и т. д. Также целесообразно направлять средства МФО в проекты, способствующие развитию экспортных операций и импортозамещения.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, кредит, международные финансовые организации, МВФ, Всемирный банк, ЕИБ, ЕБРР.

Hanna Tereshchenko

Ph. D. (Economics), Senior Research Fellow, SESE "The Academy of Financial Management", Kyiv, Ukraine, tganna@ukr.net

Oksana Kaplenko

Ministry of Finance of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Kristina Severina

SESE "The Academy of Financial Management", Kyiv, Ukraine

PROBLEMS AND PROSPECTS OF ATTRACTING FINANCIAL RESOURCES OF MFIS

The article deals with the problems of attracting financial resources of monetary financial institutions (MFIs) to the development of the national economy. It is noted that in the conditions of limited access of business entities to credit resources, in fact the only alternative for domestic enterprises is MFI loans. The study of MFIs performance in Ukraine shows that their lending is one of the best and cheapest sources of financing investment projects. The problems and perspectives of Ukraine's cooperation with the International Monetary Fund, the World Bank, the European Investment Bank, the European Bank for Reconstruction and Development, etc. are analyzed. It is concluded that the following priorities, such as scientific cooperation for the development of scientific and technological progress, should be taken into account in the further implementation of joint projects. MFI-funded projects should be oriented towards ensuring the advancement of Ukrainian technologies and science-intensive goods to European markets, increasing the level of commercialization of domestic technologies and the production in Ukraine of competitive high-tech products for export on their basis, etc. It is also advisable to direct MFI funds towards projects that contribute to the development of export operations and import substitution.

Key words: financial resources, credit, MFI, IMF, the World Bank, EIB, EBRD.

JEL classification: F34, F53, F55, H81.

Одним з ефективних інструментів залучення фінансових ресурсів є кредит. В умовах низької капіталізації української банківської системи, відсутності достатніх обсягів та високої вартості фінансового ресурсу фактично єдиною альтернативою для вітчизняних підприємств є фінансування на міжнародних ринках капіталу, зокрема міжнародних фінансових організацій (МФО).

Питання розвитку співробітництва з МФО порушено у працях вітчизняних науковців, серед яких Т. І. Єфименко, С. М. Іванов, К. В. Клименко, В. П. Колосова [1–4] та ін. Поряд зі значним внеском вітчизняних вчених актуальними залишаються подальші наукові пошуки, спрямовані на вирішення питання удосконалення залучення фінансових ресурсів МФО.

Мета статті – дослідження результатів співробітництва України з МФО та визначення перспективних напрямів подальшої співпраці.

Аналіз результатів діяльності МФО показує, що їхні кредити були та залишаються одним із найкращих та дешевих джерел фінансування проектів соціально-економічного розвитку. У відносинах із МФО Україна насамперед зацікавлена у співробітництві в напрямі забезпечення національних інтересів держави як рівноправного учасника міжнародного поділу праці, суб'єкта глобальних економічних і фінансових ринків; залучення та впровадження нових виробничих технологій, інвестицій та інформації; отримання безпосередньої фінансової допомоги [5].

Україна тісно взаємодіє з Міжнародним валютним фондом (МВФ), Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) та іншими МФО.

Співробітництво з МВФ забезпечує стабілізацію української фінансової системи, проведення структурних реформ та створення підґрунтя для сталого економічного зростання. Фонд допомагає Україні відновити фінансову спроможність, надаючи рекомендації, як найефективніше реалізувати програму реформ. Зокрема, чотирирічна програма Механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility – EFF) обсягом 17,5 млрд дол. США є головною складовою плану Міністерства фінансів України зі стабілізації економіки та закладення підвалин для відновлення її зростання, починаючи з 2016 р. Механізм EFF покликаний підвищити рівень резервів Національного банку України, запобігти впливу капіталу, посилити заходи, вжиті урядом для стабілізації платіжного балансу країни, та допомогти подолати структурні проблеми в економіці завдяки проведенню назрілих реформ. Зокрема, у рамках програми EFF Україна вже здійснила ряд ключових змін у сфері енергетики, банківського сектору, незалежності НБУ, оздоровлення державних фінансів, реформування сектору державних підприємств та боротьби з корупцією. До здобутків можна зарахувати ухвалення Законів України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розбудови інституційної спроможності Національного банку України” від 18.06.2015 № 541-VIII, що значно посилює незалежність та ефективність НБУ; “Про ринок природного газу” від 09.04.2015 № 329-VIII, який зміцнює захист споживачів, а також створює рівні правила для учасників ринку; “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб та виведення неплатоспроможних банків з ринку” від 16.06.2015 № 515-VIII, котрий значно підвищує рівень захисту вкладів громадян та полегшує доступ до депозитів у проблемних банках; “Про внесення змін до деяких законів України щодо особливостей фінансового контролю окремих категорій посадових осіб” від 23.03.2017 № 1975-VIII, згідно з якими держслужбовці зобов'язуються надавати повну інформацію про доходи та майно.

Виконання цих заходів дало Україні можливість отримати перші два транші в рамках EFF на загальну суму 6,7 млрд дол. США. Перший транш на суму 5 млрд дол. США було виділено у березні 2015 р. і спрямовано на нагальні бюджетні потреби та відновлення золотовалютних резервів НБУ. Зокрема, ці резерви одразу було збільшено вдвічі (з близько 5 млрд до майже 10 млрд дол. США). 1,7 млрд дол. США другого траншу, перераховані в серпні 2015 р.,

повністю було витрачено на поповнення резервів НБУ, що сприяло посиленню стабільності на валютному ринку країни.

Співпраця України з МВФ в рамках програми EFF також є умовою для надання їй іншої дво- та багатосторонньої міжнародної фінансової підтримки обсягом понад 7,2 млрд дол. США протягом 1,5 року. Процентна ставка за кредитом EFF становить 3,05 % річних. Для порівняння: середня ставка за кредитами, які активно залучала Україна впродовж 2010–2013 рр., дорівнювала в середньому близько 8 %. Кредит надається на 10 років, перші 5,5 року є пільговим періодом. Виплати за кредитом відбуваються щоквартально.

Серед проблем у співпраці України з МВФ можна назвати складну соціально-економічну та політичну ситуацію в країні. Задля продовження кредитної програми та можливої реструктуризації боргу держави потрібно вжити конкретні заходи з підвищення рівня співробітництва з Фондом. Надзвичайно гострою залишається потреба в реальному реформуванні національної економічної системи з метою збільшення прозорості бюджетних витрат, боротьби з корупцією, технологічної модернізації економіки, підвищення якості управління в державному та фінансовому секторах. З огляду на продемонстрований високий кредит довіри в ході перемовин із МВФ про нову програму, у подальшому слід забезпечити баланс у політичних та фінансових відносинах з Фондом, що дасть можливість розраховувати на запобігання фінансовим ризикам у процесі реформ.

Напрямами активізації подальшої взаємодії України з МВФ мають стати:

- забезпечення можливості реструктуризації державного боргу;
- вчасне виконання договірних умов у процесі реалізації інвестиційних проектів;
- підвищення ефективності використання кредитних ресурсів МВФ шляхом запровадження середньострокового бюджетного планування;
- забезпечення прозорості використання коштів МВФ;
- ефективне використання співпраці з МВФ для активізації співробітництва з іншими МФО [6].

З метою стабілізації фінансово-економічної ситуації в Україні, підтримки стратегічних реформ та фінансування державного бюджету Світовий банк надає багатосекторальні системні позики на політику розвитку. Отримання позик для фінансування системних проектів можливе тільки за умови співпраці з МВФ. У разі призупинення Програми МВФ фінансування інвестиційних проектів триває. На червень 2016 р. портфель проектів Світового банку складається з 10 інвестиційних проектів у стадії реалізації на суму 3134,66 млн дол. США. На стадії ініціювання перебувають три проекти на суму 1000 млн дол. США.

За шість місяців 2016 р. вибірка коштів позик за діючими проектами становила 105,93 млн дол. США, у 2015 році – 120,7 млн дол. США.

Співробітництво здійснюється відповідно до Стратегії партнерства Світового банку з Україною на 2017–2021 роки. Головною метою Концепції партнерства є сприяння сталому та комплексному відновленню національної економіки. Концепція партнерства є стратегічним документом співпраці й узгоджується з цілями стратегії розвитку України, визначеними в Програмі та плані дій Уряду, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2016 № 418-р. Концепція базується на Системній оцінці еконо-

міки України, завершеній спеціалістами Світового банку в березні 2017 р., яка містить середньостроковий план підтримки Банком реформ, котрі реалізовуватиме Уряд України. Було визначено й узгоджено напрями стратегічного партнерства між Україною та Світовим банком у 2017–2021 рр.: управління державними фінансами та реформа державного управління; антикорупційна діяльність; управління найбільшими фіскальними ризиками та покращання управління державними інвестиціями; зміцнення фінансового сектору; поліпшення інфраструктури; створення рівноправного партнерства у приватному секторі; земельна реформа; реформа охорони здоров'я; приватизація; ефективне, результативне та комплексне надання послуг; соціальна допомога; цільова допомога постраждалим від конфлікту громадам.

Концепція також визначає перелік поточних заходів на 2017 р., а також плани на 2018 і 2019 рр. з розподілом їх за пріоритетами. Заходи на подальші роки мають попередній характер і будуть переглянуті на основі консультацій з урядом із метою забезпечення їх актуальності.

Фінансова підтримка Світового банку протягом усього періоду дії Концепції залежатиме від: 1) прогресу України в реалізації реформ; 2) покращання результатів упровадження портфеля проектів МБРР в Україні; 3) загального кредитного потенціалу Світового банку й нормативу кредитування для України [7].

У 2016 р. отримано довгострокову позику від уряду Японії в обсязі 36,969 млрд японських ен (на дату отримання – близько 331,1 млн дол. США) як співфінансування спільного зі Світовим банком проекту “Друга позика на політику розвитку”. Позику надано через Японське агентство міжнародного співробітництва та зараховано до загального фонду державного бюджету (на рахунок Державної казначейської служби України в НБУ). Позику буде спрямовано на фінансування нагальних потреб країни, у тому числі на підтримку здійснюваних пріоритетних реформ [8].

На сьогодні позики надаються Світовим банком на таких умовах: процентна ставка – USD LIBOR + змінний/або фіксований спред (на сьогодні – до 1 %); одноразова комісія – 0,25 %; комісія за зобов'язання – 0,25 %.

Термін погашення позик становить до 30 років, пільговий період – від 5 років. Позичальники мають можливість конверсії позик із метою управління ризиками, пов'язаними з валютним курсом і процентними ставками, а також можливість змінювати у процесі реалізації проектів умови погашення відповідно до своїх потреб [8].

Проблемою у співпраці України зі Світовим банком є несистемність у наданні фінансової підтримки Україні. У свою чергу, необхідно забезпечити ефективну реалізацію інвестиційних проектів, зокрема:

- 1) Проект з передачі електроенергії – 2, загальною вартістю 378,43 млн дол. США, яким передбачено реабілітацію трансформаторних підстанцій мережі електропередачі (у Дніпровській та Донбаській енергетичних системах), стабілізація Кримської електроенергетичної системи;
- 2) Проект розвитку міської інфраструктури – 2, загальною вартістю 350 млн дол. США, яким передбачено забезпечити сприяння комунальним підприємствам у підвищенні якості та надійності їхніх послуг й ефективного використання енергії шляхом удосконалення їхнього інституційного потенціалу та інвестування робіт із відновлення й заміни

пошкоджених систем водопостачання, водовідведення і переробки твердих відходів, а також поліпшення екологічної ситуації територій за рахунок вирішення проблеми очищення стоків та безпечної утилізації твердих побутових відходів;

- 3) Проект "Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання України", загальною вартістю 315,5 млн дол. США, яким передбачено підвищення якості та надійності надання послуг комунальними підприємствами – учасниками проекту за рахунок модернізації технологічного обладнання, систем генерації і транспортування теплової енергії, застосування сучасних механізмів її обліку, впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій для мінімізації витрат паливно-енергетичних ресурсів, а також поліпшення екологічної ситуації в регіонах;
- 4) Проект розвитку дорожньої галузі, загальною вартістю 560 млн дол. США, яким передбачено реконструкцію автомобільних доріг;
- 5) Поліпшення охорони здоров'я на службі в людей, загальною вартістю 300 млн дол. США, яким передбачено підвищення потенціалу регіональних систем охорони здоров'я України щодо покращання організації медичної допомоги та управління її наданням, зміцнення первинної медико-санітарної допомоги і модернізації мережі медичних установ, запровадження нової моделі фінансування галузі [8].

У процесі реалізації цих проектів системними проблемами є недотримання термінів, визначених договірними документами.

До напрямів активізації подальшої взаємодії України зі Світовим банком належать:

- забезпечення подальшої лібералізації економіки та проведення структурних реформ з урахуванням збільшених обсягів фінансування;
- удосконалення процедури кредитування з метою скорочення терміну між ініціативою щодо кредитування та прийняттям рішення про видачу коштів;
- посилення прозорості використання кредитних коштів та неухильне виконання рекомендацій Світового банку щодо процесу реалізації інвестиційних проектів.

Доцільно скоротити терміни погодження законопроектів у міністерствах із метою своєчасного прийняття законодавчих норм, які вимагаються Світовим банком для ефективної реалізації інвестиційних проектів.

Міністерство фінансів України у 2016 р. залучило в Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) позику в розмірі 400 млн євро на підтримку реального сектору економіки й розвиток малого та середнього бізнесу (МСБ) [9]. Реалізація цього проекту здійснюватиметься таким чином: залучення до реального сектору економіки довгострокових фінансових ресурсів для розвитку приватного сектору економіки; запровадження заходів із модернізації виробництва та підвищення ефективності виробничих потужностей; прискорення зниження енергоємності суб'єктів господарювання та покращання платіжного балансу за рахунок зменшення імпорту енергоносіїв; збільшення податкових надходжень підприємств до Державного бюджету України; покращання бізнес-клімату та створення передумов для активізації інвестиційної діяльності.

Головним недоліком двостороннього співробітництва залишається відсутність затвердженої стратегії діяльності Банку в Україні, попри зростання потенційних обсягів фінансування.

Також не було деталізовано щодо співробітництва з ЄІБ Стратегію залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями на 2013–2016 роки, схвалену розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11.09.2013 № 697-р.

Унікальна внутрішня структура управління ЄІБ, до якої входять тільки країни – члени ЄС та Європейська комісія, ставить перед Банком чіткі зобов'язання сприяти досягненню мети європейського сталого розвитку та соціальної справедливості, а також дає можливість розробити ефективніші підходи до охорони навколишнього середовища та прав бенефіціаріїв.

У зв'язку з тим, що Україна не є членом цієї організації, використання положень статуту цього Банку в повному обсязі, не можливе. У зв'язку з цим, а також з урахуванням пільгових умов надання ЄІБ кредитів його кошти є гарним джерелом співфінансування спільних з ЄБРР та МБРР проектів розвитку.

Напрямами активізації подальшої взаємодії України з ЄІБ є:

- оцінка виконання вже підтриманих ЄІБ проектів та покращання вибірки коштів;
- забезпечення інформування приватних структур, у тому числі фінансово-кредитних, про умови співробітництва з ЄІБ;
- створення необхідних інституційних умов для сприяння розвитку співробітництва;
- розроблення скоординованої та узгодженої обома сторонами Стратегії співробітництва ЄІБ з Україною;
- розширення інвестиційного портфеля Банку в Україні.

ЄБРР не фінансує витрати державного бюджету, а здійснює фінансування тільки інвестиційних проектів розвитку в приватному та державному секторах, передусім зосереджене на енергетичній галузі в напрямі підвищення енергоефективності, впровадження нових технологій та безпеки.

Загалом ЄБРР інвестував понад 8,84 млрд євро до країн Східного партнерства через партнерські фінансові інституції, підтримуючи МСБ, енергоефективність, жінок-підприємців та інші пріоритетні напрями. Банк також допоміг понад 4 тис. підприємствам отримати доступ до консультацій у регіоні завдяки фінансовій підтримці донорів із Євросоюзу, Швеції та ін.

Банк має такі цілі й функції: підтримка економічного розвитку й реконструкції країн Центральної та Східної Європи з метою сприяння переходу їх до відкритої ринкової економіки і приватного підприємництва; підтримка країн – отримувачів допомоги в проведенні структурних економічних реформ; сприяння інвестиціям у виробництво, а також у сферу послуг і фінансовий сектор та пов'язану з ним інфраструктуру; стимулювання ключових і економічно обґрунтованих проектів, надання технічної допомоги для підготовки, фінансування й реалізації проектів тощо.

Підтримка ЄБРР Україні надходить на впровадження важливих для економіки реформ. Нині Банк бере участь у десятках проектів в Україні, більшість з яких спрямовані на розвиток приватного сектору та інфраструктури. Загальна сума фінансування для діючих проектів становить близько 4 млрд євро [10].

У 2016 р. підписано Меморандум про порозуміння, відповідно до якого Ощадбанк отримає підтримку ЄБРР у покращанні корпоративного управління. Також підписано Договір про приєднання до програми сприяння торгівлі, який дозволяє Ощадбанкові залучити від ЄБРР до 50 млн євро на підтримку українського бізнесу. Ощадбанк отримає комплексний пакет технічної допомоги від ЄБРР, що на першому етапі спрямовуватиметься на: розвиток кредитування мікро-, малого та середнього бізнесу; централізацію та оптимізацію з метою підвищення операційної ефективності мережі відділень Ощадбанку; ризик-менеджмент та комплаєнс. Названі завдання надзвичайно важливі для подальшої успішної трансформації Ощадбанку. Це також сприяє зростанню вартості банку та його привабливості для інвесторів. Одним із ключових елементів реформи держбанків є продаж міноритарного пакета акцій Ощадбанку та Укрексімбанку до середини 2018 р. Держава збереже контрольний пакет і отримує більш прозоре та ефективне управління [10].

Досвід співробітництва з ЄБРР свідчить, що головною перепорою на шляху покращання співпраці з цією організацією є невирішення Україною низки питань, а саме: подолання корупції на всіх рівнях, насамперед у сфері діяльності податкових і митних органів та збільшення ефективності роботи судової системи. Саме від реальних кроків керівництва України у вказаному напрямі залежатимуть майбутнє співпраці з ЄБРР та обсяги кредитування, які надаються цією організацією.

До напрямів активізації подальшої взаємодії України з ЄБРР належить забезпечення:

- виконання взятих зобов'язань щодо проведення глибоких реформ із модернізації економіки;
- реалізації положень, що дозволяють ЄБРР випускати гривневі облігації. Попри певні ризики, які цей крок несе для потужних українських банків та Міністерства фінансів України, здешевлення кредитних ресурсів урешті-решт сприятиме розвитку економіки України;
- сприяння інвестиціям у виробництво, а також у сферу послуг і фінансовий сектор та пов'язану з ним інфраструктуру;
- стимулювання ключових і економічно обґрунтованих проєктів, надання технічної допомоги для їх підготовки, фінансування й реалізації тощо.

На сьогодні більшість галузей економіки України потребує істотних капіталовкладень під реалізацію різноманітних проєктів. Залучення приватних інвестицій не завжди можливе або його умови є надто жорсткими. У цьому випадку єдиним прийнятним шляхом залишається використання позичкових коштів МФО.

Необхідною умовою для залучення кредитних ресурсів та міжнародної технічної допомоги є політична стабільність і незмінність курсу реформ, дотримання проголошеного курсу євроінтеграції.

Ключовими завданнями у сфері залучення ресурсів як регіональних фінансових організацій, так і МФО для розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва України слід визначити: нарощування співпраці з провідними науково-технічними державами з метою здобуття нових знань з актуальних проблем фундаментальних і прикладних наук; організацію співробітництва у сфері розвитку інноваційної інфраструктури України; залучення прямих і порт-

фельних іноземних інвестицій у високотехнологічні галузі вітчизняної економіки, а також для розвитку інноваційної системи з наближенням до світових стандартів; сприяння підготовці управлінських кадрів для інноваційного підприємництва та створення ефективних механізмів комерціалізації технологій; використання співпраці в науково-технологічній сфері для реалізації завдання входження України до єдиного європейського технологічного простору [11].

У подальшій реалізації проектів з МФО мають бути враховані такі пріоритети, як наукова кооперація для забезпечення науково-технічного прогресу. Проекти, фінансовані МФО, слід орієнтувати на просування на європейські ринки українських технологій і наукоємних товарів, підвищення рівня комерціалізації вітчизняних технологій і виробництва в Україні на їх основі конкурентоспроможної високотехнологічної продукції для експорту тощо. Також доцільно спрямовувати кошти МФО у проекти, котрі сприяють розвитку експортних операцій та імпортозаміщення.

Список використаних джерел

1. Публічно-приватне партнерство у відносинах держави з міжнародними організаціями та транснаціональними компаніями : кол. наук. моногр. / за ред. чл.-кор. НАН України Т. І. Єфименко ; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". Київ, 2015. 444 с.
2. Іванов С. М., Клименко К. В. Співробітництво України та ЄБРР: тенденції розвитку. *Наукові праці НДФІ*. 2016. № 3. С. 5–23.
3. Клименко К. В., Іванов С. М. Співробітництво Європейського банку реконструкції та розвитку з окремими країнами європейського та азійського регіонів. *Фінанси України*. 2016. № 11. С. 52–78.
4. Колосова В. П. Напрями вдосконалення механізмів залучення фінансових ресурсів міжнародних інституцій в умовах фінансової глобалізації та євроінтеграції. *Схід*. 2016. № 6 (146). С. 27–34.
5. Колосова В. П. Фінансові ресурси міжнародних інституцій у системі бюджетного планування України : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08. Київ, 2017. 35 с.
6. МВФ / Міністерство фінансів України. URL: <https://minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo/mvf>.
7. Схвалено Концепцію партнерства Світового банку з Україною на 2017–2021 роки / Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/skhvaleno-kontseptsiuu-partnerstva-svitovoho-banku-z-ukrainoiu-na-roky?category=mizhnarodne-spivrobotnictvo>.
8. Світовий банк / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo/svitovij-bank>.
9. Мінфін залучив 400 млн євро кредиту у ЄІБ на підтримку реального сектора економіки України та розвиток МСБ / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin-zaluchyv-mln-ievro-kredytu-u-ieib-na-pidtrymku-realnoho-sektora-ekonomiky-ukrainy-ta-rozvytok-msb?category=mizhnarodne-spivrobotnictvo&subcategory=%D1%94ib>.
10. ЄБРР / Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobotnictvo/%D1%94brd>.
11. Колосова В. П. Фінансові ресурси міжнародних інституцій у системі бюджетного планування України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.08 / КНТЕУ. Київ, 2017. 517 с. URL: <https://www.knteu.kiev.ua/file/Mg==/b9f071b881b31a4e82e7eafc52a9d06a.pdf>.

References

1. Yefy`menko, T. I. (2015). *Publichno-pry`vatne partnerstvo u vidnosy`nakh derzhavy` z mizhnarodny`my` orhanizaciyamy` ta transnacional`ny`my` kompaniyamy`* [Public-private partnership in state relations with international organizations and multinational companies]. Ky`yiv: NAN Ukrayiny`, Derzhavna ustanova "Insty`tut ekonomiky` ta prohnouzuvannya NAN Ukrayiny`" [in Ukrainian].
2. Ivanov, S. M., Kly`menko, K. V. (2016). Spivrobitny`ctvo Ukrayiny` ta YeBRR: tendenciyyi rozvy`tku [Ukraine-EBRD cooperation: development trends]. *Naukovi praci NDFI* [RFI scientific papers], 3, 5–23 [in Ukrainian].
3. Kly`menko, K. V., Ivanov, S. M. (2016). Spivrobitny`ctvo Yevropejs`koho banku rekonstrukciyi ta rozvy`tku z okremy`my` krayinamy` yevropejs`koho ta azijs`koho rehioniv [The European Bank for Reconstruction and Development cooperation with selected countries of European and Asian regions]. *Finansy` Ukrayiny`* [Finance of Ukraine], 11, 52–78 [in Ukrainian].
4. Kolosova, V. P. (2016). Napryamy` vdoskonalennya mekhanizmiv zaluchennya finansovoy`kh resursiv mizhnarodny`kh insty`tucij v umovakh finansovoyi hlobalizaciyi ta yevointehraciyi [Areas of improvement of mechanisms of attracting financial resources of international institutions in the financial globalization and European integration]. *Skhid* [East], 6 (146), 27–34 [in Ukrainian].
5. Kolosova, V. P. (2017). *Finansovi resursy` mizhnarodny`kh insty`tucij u sy`stemi byudzhetnoho planuvannya Ukrayiny`* [Financial resources of international institutions in the system of budgetary planning of Ukraine] (Unpublished doctoral thesis). Ky`yiv [in Ukrainian].
6. Ministry of Finance of Ukraine. (n. d.). *MVF* [IMF]. Retrieved from <https://minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobitnictvo/mvf> [in Ukrainian].
7. Ministry of Finance of Ukraine. (2017, June 20). *Skhvaleno Koncepciyu partnerstva Svitovoho banku z Ukrayinoyu na 2017–2021 roky`* [The World Bank's - Ukraine Partnership Concept for 2017-2021 was approved]. Retrieved from <https://www.minfin.gov.ua/news/view/skhvaleno-kontseptsiuu-partnerstva-svitovoho-banku-z-ukrainoiu-na--roky?category=mizhnarodne-spivrobitnictvo> [in Ukrainian].
8. Ministry of Finance of Ukraine. (n. d.). *Svitovy`j bank* [The World Bank]. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobitnictvo/svitovij-bank> [in Ukrainian].
9. Ministry of Finance of Ukraine. (2016, December 4). *Minfin zaluchy`v 400 mln yevro kredy`tu u YeIB na pidtry`mku real`noho sektora ekonomiky` Ukrayiny` ta rozvy`tok MSB* [Ministry of Finance has attracted 400 million euro loan from the EIB in support of the real sector of Ukraine's economy and SME development]. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua/news/view/minfin-zaluchyvv-mln-ievro-kredytu-u-ieib-na-pidtrymku-realnoho-sektora-ekonomiky-ukrainy-ta-rozvytok-msb?category=mizhnarodne-spivrobitnictvo&subcategory=%D1%94ib> [in Ukrainian].
10. Ministry of Finance of Ukraine. (n. d.). *YeBRR* [EBRD]. Retrieved from <http://www.minfin.gov.ua/news/mizhnarodne-spivrobitnictvo/%D1%94brd> [in Ukrainian].
11. Kolosova, V. P. (2017). *Finansovi resursy` mizhnarodny`kh insty`tucij u sy`stemi byudzhetnoho planuvannya Ukrayiny`* [Financial resources of international institutions in the system of budgetary planning of Ukraine] (Doctoral dissertation). Ky`yiv: KNTEU. Retrieved from <https://www.knteu.kiev.ua/file/Mg==/b9f071b881b31a4e82e7eafc52a9d06a.pdf> [in Ukrainian].